

Jaarbericht 2008

Arme Kant van Nederland/EVA

**DE WERKGROEP
PUBLICATIES
ECONOMIE, VROUWEN EN ARMOEDE
SAMENWERKINGSPROJECTEN
ACTUALITEIT
CAMPAGNEPLANNEN**

Voorwoord

Uit alle plaatsen van Nederland komen het afgelopen jaar dezelfde berichten binnen: de armoede neemt weer toe. Het aantal huishoudens dat leeft op of rond het sociaal minimum schommelt eind 2008 rond de 10%. Dat zijn meer dan 1,5 miljoen mensen. Als we daar de werkende armen bijtellen gaat het al snel om 2 miljoen mensen. Het aantal gezinnen dat een beroep doet op een voedselbank is gestegen van ongeveer 40 in 2001 tot 15.000 eind 2008. Verontrustend is dat steeds meer mensen moeten lenen om hun vaste lasten te kunnen betalen, en zo in een neergaande spiraal terecht komen. De gevolgen van de kredietcrisis tekenen zich af met stijgende werkloosheidscijfers en signalen dat huishoudens in de problemen komen. De 350.000 huishoudens die het Leger des Heils in februari 2008 noemt met een bedreigd huishoudboekje zijn volgens de Nederlandse Vereniging van Volkskredietbanken

in november 2008 gestegen naar 500.000. De belangrijkste groepen die in armoede leven zijn Nederlanders met een migrantenafkomst, alleenstaande moeders met minderjarige kinderen en oudere alleengaande vrouwen. Bij Turkse, Marokkaanse en Antilliaanse groepen hadden eind 2007 ongeveer drie op de tien huishoudens een laag inkomen; bij Somalische, Afghaanse en Irakese huishoudens was het zelfs één op de twee. Uit het onderzoek *Armoede in*

Nederland 2008 van de gezamenlijke kerken bleek driekwart van de kerken actief is met hulp in armoede situaties. Gemiddeld ontvingen kerkelijke organisaties in 2007 8,4 aanvragen. Daarvan werden er gemiddeld 7,5 gehonoreerd. Het uitgekeerde bedrag aan individuele noodhulp bedroeg ruim 11 miljoen. Volgens de kerken komen de meeste financiële problemen voor bij alleenstaande ouders met kinderen, mensen zonder betaald werk, asielzoekers, ouderen en mensen met een chronische ziekte of handicap. De voornaamste knelpunten zijn teveel bureaucratie, ingewikkelde formulieren, onbekende regelgeving en daardoor veel niet-gebruik van voorzieningen. Aan al dat kerkenwerk rond armoedehulp en armoedebestrijding gaf de landelijke werkgroep volop ondersteuning het afgelopen jaar.

Hub Crijns,
directeur landelijk bureau DISK

Organisatie in verandering

In 2008 richtte de werkgroep de zaken organisatorisch wat anders in. Voorheen was er een vrij grote landelijke werkgroep en een 'Regioberaad' waarin vertegenwoordigers van provinciale en grootstedelijke groepen elkaar enkele malen per jaar ontmoetten. In 2008 werd dit Regioberaad uitgebreid met een aantal mensen die in de landelijke werkgroep deelnamen en omgedoopt tot 'Beraad'. De landelijke werkgroep ging door in afgeslankte vorm als 'coördinatiegroep', met vier stafmedewerkers en twee ervaringsdeskundigen. Zij kwamen minder vaak bijeen; veel overleg van de coördinatiegroep vindt plaats via mail en telefoon. Aan het eind van het jaar evalueerden we deze werkwijze als doelmatiger. Het Beraad kwam viermaal bijeen: op 14 februari, 24 april, 5 juni en 30

oktober. In februari stonden - naast de vaste en belangrijke uitwisseling van informatie en ervaringen - het landelijke werkplan voor 2008 en de ondersteuning voor de regio op de agenda. De aprilvergadering was speciaal gewijd aan het concept-beleidsplan voor de volgende campagneperiode van 2009 -2011. In juni werd een inventarisatie van de provinciale ondersteuning in het netwerk besproken. Door reorganisaties in de deelnemende kerken verandert (vermindert) er op dat punt veel. In deze vergadering werd bovendien speciaal aandacht besteed aan de definitieve deelname aan het Beraad - na een proefperiode van ruim een jaar - door de Evangelische Alliantie. Ook vanuit 'Per Saldo', een organisatie die mensen met een Persoonsgebonden budget

begeleidt, werd een lid aan het Beraad toegevoegd: Hans van der Knijff. De middag was gereserveerd voor een boeiende kadertraining rond het thema 'voedselprijzen voor producent en consument'. In oktober werd de nieuwe werkwijze met coördinatiegroep en beraad (positief) geëvalueerd. De aansluitende studiemiddag, waar ook een breder 'EVA-publiek' aanwezig was, ging over zorgtaken en armoede. Een reorganisatie in de Protestantse Kerk in Nederland (PKN) had tot gevolg dat de secretaris van de werkgroep, Peter de Bie, zijn werkzaamheden in dienst van arbeidspastoraat DISK in Den Bosch voort zou zetten. Aan het eind van het jaar nam de voorzitter van de werkgroep, Evelyn Schwarz, wegens drukke andere werkzaamheden afscheid.

GIDS BETAALBARE VAKANTIES

Elk jaar voorziet de werkgroep in de behoefte van veel mensen met een laag inkomen, door een gids samen te stellen met adressen en korte omschrijvingen van relatief goedkope vakantiemogelijkheden. De oplage van 12.000 van de gids van 2008 werd in de loop van het jaar grotendeels verspreid. In december verscheen niet een volledig nieuwe gids, maar een 'update' met wijzigingen en aanvullingen. Dit katern dat mogelijk is gemaakt door giften bij het afscheid van bisschop de Korte uit het aartsbisdom Utrecht werd gedrukt in een oplage van 7.000 exemplaren, te verspreiden in 2009.

HELPEN WIE GEEN HELPER HEEFT

De werkgroep was in 2008 uitgever van het boek 'Helpen wie geen helper heeft'. Het is een studieboek voor iedereen die diaconaat handen en voeten wil geven en een praktische handreiking voor diakenen en andere kerkelijke vrijwilligers die zich zorgen maken om armoede en er iets tegen willen doen. De auteur is Bert Bout, die dit werkstuk schreef in het kader van zijn 'master' theologie. Het boek geeft een helder beeld van wat armoede in Nederland is, welke sociale gevol-

gen deze armoede heeft, en wat de grote lijnen zijn van armoedebestrijding in ons land. In een tweede deel wordt de relatie tussen diaconaat en armoedebestrijding uitgediept. Bout plaatst het thema armoede in het hart van het kerkelijk handelen en formuleert een aantal uitgangspunten op het terrein van armoedebestrijding. Het derde deel is een onderzoek naar diaconaat in de praktijk. Op basis van een dertigtal interviews laat Bout zien hoe kerkelijke armoedebestrijding in de praktijk werkt bij het Interkerkelijk Diaconaal Overleg in Lelystad. Dit deel eindigt met een aantal concrete aanbevelingen. Een kernpunt daarbij is dat je diaconaat als het primaat van de kerk moet beschouwen. Blijven werken aan oecumene en brede samenwerking is ook een prominente aanbeveling, net als het pleidooi voor het koppelen van hulp aan contact met lokale en landelijke politiek. Oplage: 750.

ARME KRANT VAN NEDERLAND

Het kwartaalblad van de werkgroep vormt een belangrijk communicatiekanaal naar het netwerk van landelijke partners, provinciale en plaatselijke groepen, kerkelijke vrijwilligers en betaalde krachten en een veelheid van andere geïnteresseerden. Het blad bevat nieuws van de activiteiten en publicaties van de werkgroep, van activiteiten en publicaties van andere landelijke, regionale en plaatselijke organisaties en groepen, achtergrondartikelen, interviews, columns en gedichten of bezinningsteksten. Het verschijnt vier maal per jaar en heeft 1650 abonnees. Elk jaar is er een aantal middenkaternen of bijlagen, die ook los worden verspreid. In juni was dat een Stappenplan voor het vormen van arme-kantgroepen, in oktober het jaarbericht over 2007 en in december vormde de 'Gids Betaalbare Vakanties 2009' de bijlage.

WEBSITE

Een communicatiemiddel met een groot bereik is de website www.armekant-eva.nl. Met gemiddeld 7.570 bezoekers per maand (ruim 90.000 in het hele jaar) werd deze site ook in 2008 weer goed bezocht. Ook uit bestellingen van publicaties via het bestelformulier, uit reacties en vragen via e-mail kan opgemaakt worden dat de site op een goede manier in een behoefte voorziet.

IN VOORBEREIDING

Na eerdere stagnatie is er in de tweede helft van 2008 stevig gewerkt aan twee publicaties: het 'Dossier Armoede in Nederland' en een publicatie over schuldhulpverlening en de kerken, die de titel 'Eerste Hulp Bij Schulden' zou gaan krijgen. Met de inzet van freelance-medewerkers en redactiegroepen werden deze publicaties voorbereid. Ze zouden begin 2009 gepresenteerd worden.

Zorgtaken en armoede

Lange tijd was 'geen armoede door zorg' een bekende uitspraak in EVA-kringen. Wie nu die term laat vallen, krijgt te maken met verbaasde blikken: "Wat bedoel je?". Reden om op 30 oktober een studiemiddag te organiseren over de relatie tussen zorgtaken en armoede en te kijken of die term nog bruikbaar is of wellicht actualisering behoeft. Het onderwerp leeft onverminderd, zo bleek uit de respons: ruim 50 deelnemers die hun eigen ervaringen inbrachten en geïnformeerd wilden worden over de ontwikkelingen. Stafmedewerkster Nel de Boer leidde het onderwerp in door een relatie te leggen met actuele maatschappelijke discussies. In de eerste plaats de roep dat vrouwen meer betaald buitenshuis moeten gaan werken om de krapte op de arbeidsmarkt en de gevolgen van de vergrijzing te helpen opvangen. Daarnaast de toenemende behoefte aan mantelzorgers, merendeels vrouwen, als gevolg van de invoering van de WMO. Die twee botsen met elkaar: mensen kunnen niet tegelijkertijd meer op de arbeidsmarkt betaald gaan werken én meer onbetaalde (mantel)zorg op zich nemen. Ingesleten opvattingen over 'mannenwerk' en 'vrouwenwerk' verander je niet zo gemakkelijk, maar de situatie zou voor vrouwen een stuk verbeteren als zorg-

taken (thuis) op dezelfde manier gewaardeerd zouden worden als werk buitenshuis, dus dat er voor betaald zou worden en pensioenrechten opgebouwd. Er is nóg een aandachtspunt: vooral vrouwen worden 'arm door zorgtaken' omdat ze in de praktijk vaak minder onderwijs hebben gehad of een opleiding niet afgemaakt. Gast en ervaringsdeskundige in 'arm door zorgtaken' Irma Roolvink sloot hierbij aan. Als alleenstaande ouder met vier kinderen heeft zij haar handen vol aan een ID-baan van 30 uur. Als zij thuiskomt begint haar zorgtaak. Ze zou dolgraag een aanvullende opleiding willen doen om haar kansen op de arbeidsmarkt en een beter inkomen te vergroten, maar krijgt daarvoor geen toestemming. Zij zou gebaat zijn bij een basisinkomen of een vorm

van betaling voor haar zorgtaken en zou dat ook fair vinden: 'als je thuis zo goed mogelijk voor je kinderen zorgt en hen helpt om zich klaar te maken voor de toekomst, is dat ook belangrijk voor de maatschappij'.

In groepen discussieerden de deelnemers over de vraag 'of zij in eigen leven een verband ervaren tussen armoede en zorgtaken' en 'wat er in de samenleving moet veranderen om te voorkómen dat zorgtaken tot armoede leiden'. In de afsluitende discussie werd erop gewezen dat werk in de zorgsector vaak slecht betaald wordt, hetgeen ook een uitdrukking is van de lage waardering in onze samenleving voor zorgtaken. Het is duidelijk dat het thema 'geen armoede door zorg' ook in de toekomst onze aandacht zal blijven vragen.

JONGE VROUWEN

In 2008 is de aanzet gegeven voor een publicatie over 'jonge vrouwen op het minimum'. Hun situatie verschilt nogal van die van oudere vrouwen die van een minimum inkomen moeten rondkomen. We vinden het belangrijk om de leefsituatie en ervaringen van deze jonge vrouwen in kaart te brengen. Daartoe zijn contacten gelegd met jonge vrouwen tussen 20 en 40 jaar, met heel verschillende achtergronden. Hen is gevraagd of zij bereid waren geïnterviewd te worden over hun ervaringen. De werkzaamheden rond deze publicatie waren door onder meer de situatie van deze vrouwen tijdsintensiever dan verwacht. De presentatie is zo verschoven naar najaar 2009.

SMARTLAPPEN ZINGEN

Het zingen van smartlappen is populair in het netwerk van de Arme kant en EVA. Lange tijd heeft het EVA-Dienstbodenkoor bijeenkomsten van de anti-armoedebeweging opgeluisterd met een speciaal voor de gelegenheid gemaakt lied. Turbulente ontwikkelingen, eind 2007, hebben geleid tot het uiteenvallen van het EVA-Dienstbodenkoor. In 2008 is door enkele vrouwen een voorzichtig begin gemaakt met een nieuwe zanggroep onder de voorlopige naam VAK-koor (Vrouwen Arme Kant). Anderen hebben aansluiting gezocht bij bestaande koren. Allen troffen elkaar traditiegetrouw op het jaarlijkse Nationale Alternatieve Smartlappenfestival, dat in 2008 plaatsvond op 19 april in Tilburg.

AAN DE ROL

Zo'n 50 vrouwen troffen elkaar op 15 maart in Utrecht rond het dagthema 'Aan de rol', een thema waar je veel kanten mee uitkunt. Plezier maken, 'aan de rol gaan', stond voorop. Er was ook plek ingeruimd voor wat serieuzere ondertonen, door te kijken naar de rollen die wij vervullen of opgeplakt krijgen in het leven van alledag: hoe gaan we daarmee om? Zit je daarin vast of valt er nog wat te kiezen, kunnen we er ook een beetje mee spelen en misschien zelfs om onszelf lachen? Anja Tekelenburg, nieuw lid van de landelijke EVA-taakgroep werd geïntroduceerd en las voor uit de bundel 'Vlindersgeschenk' die zij samen met twee co-auteurs, had gepubliceerd.

In kleine groepen werden ervaringen uitgewisseld aan de hand van drie vragen:

1. waar was je als EVA-vrouw blij mee het afgelopen jaar?
2. wat baarde je zorgen of maakte je boos? en
3. wat vind je een belangrijk aandachtspunt voor jouw EVA-groep voor het komende jaar?

Omdat niet iedereen van rollenspelen hield, was er ook gelegenheid om te brainstormen over cadeautjes die weinig kosten en creatieve vormen om die te verpakken en aan te bieden.

Aan het eind kon worden teruggekeken op een dag van ontmoeting, veel gelach en een enkele traan. In de woorden van Evelyn Schwarz: "EVA is wat de EVA-vrouwen ervan maken. Hoe klein het je ook lijkt wat je doet, laat het weten en horen: samen vormen we een krachtige stem'.

INSPIRATIEDAGEN

Op 16 en 17 oktober verzorgde de werkgroep samen met het Dominicaans Activiteiten Centrum in Huissen een 'Inspiratie-tweedaagse' voor vertegenwoordigsters van verschillende groepen uit de anti-armoedebeweging rond de vragen: 'Wat beweegt je? Kunnen we van elkaar leren? en Hoe kijk je naar de toekomst?'. De eerste dag vertelden deelnemers elkaar hoe ze actief waren in hun eigen groep. Op de tweede dag was de blik naar buiten gericht: speciaal daartoe uitgenodigde gasten vertelden over hun ervaring met nieuwe initiatieven om vrouwen te ontmoeten en te mobiliseren, o.a via Internet en door buurtgerichte activiteiten.

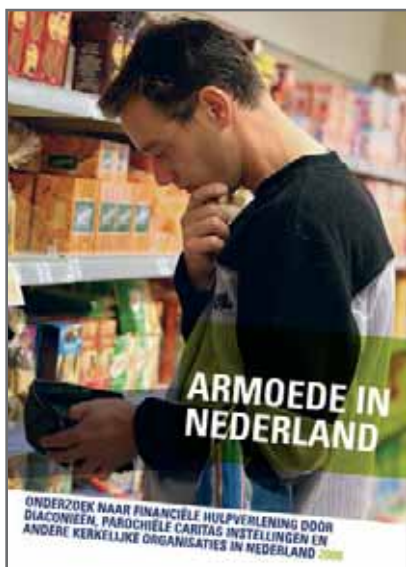
GODINNENSPEKTAKEL

De verdeling van zorgtaken en het aandeel van mannen en vrouwen in betaalde arbeid buitenshuis is een belangrijk onderwerp van gesprek, zowel tussen partners onderling als in de politiek en economie. Het is ook een belangrijk onderwerp voor EVA.

Een andere manier van kijken naar rol- en taakverdeling tussen mannen en vrouwen en hoe dat in het leven van alle dag praktisch uitgewerkt kan worden, zou centraal staan op het 'Godinnenspektakel' dat op 9 februari 2009 zou gaan plaatsvinden, opgezet door een groep vrouwen en mannen op persoonlijke titel, met medewerking van een aantal organisaties. De werkgroep Arme Kant van Nederland/EVA werd benaderd om hieraan mee te werken. Na aarzelingen over de titel, was het toch duidelijk dat het EVA-thema zorgarbeid en armoede hier een belangrijke plaats zou innemen. De werkgroep heeft daarom in het najaar een inbreng voorbereid.

In deze voorbereidingen ontstonden ook contacten met het Steunpunt Studerende Moeders, waarmee een samenwerking tot stand zou komen. Dit steunpunt bepleit een ander beleid van sociale diensten ten aanzien van het volgen van studies langer dan een jaar en op hoger niveau dan MBO voor vrouwen in de bijstand.

Onderzoek Armoede in Nederland

Op donderdag 26 juni 2008 werd het rapport 'Armoede in Nederland 2008' gepresenteerd. Het werd aangeboden door PKN-synodevoorzitter De Fijter, bisschop-referent voor kerk en samenleving De Korte en algemeen secretaris van de Raad van Kerken Van der Kamp aan mevrouw Lugtenburg van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Zij nam de honneurs waar voor staatsecretaris Aboutaleb. Dit rapport bevat de uitkomst van een onderzoek onder plaatselijke kerken naar financiële hulp aan mensen aan de arme kant van Nederland. Het werd al driemaal eerder gehouden. Nieuw dit keer was dat er niet alleen protestantse diaconieën aan hebben meegedaan, maar ook Rooms-katholieke parochies en instellingen, Vincentiusverenigingen en kleinere geloofsgemeenschappen. Hierdoor geeft het onderzoek een completer beeld van de kerkelijke hulpverlening in ons land dan in voorgaande jaren. De werkgroep Arme Kant van Nederland/EVA leverde een belangrijke bijdrage in de projectgroep die het onderzoek leidde.

RESULTATEN

Kerkelijke organisaties hebben vorig jaar voor een totaalbedrag van ruim 11 miljoen euro besteed aan individuele hulpverlening in

ons land. Deze hulpverlening van de kerkelijke organisaties gaat voor het grootste deel naar alleenstaande ouders met kinderen (53 procent), mensen zonder betaald werk (44 procent), asielzoekers (42 procent), ouderen (39 procent), mensen met psychische problemen (31 procent) en mensen met een handicap (28 procent). Deze categorieën kunnen elkaar overigens gedeeltelijk overlappen. Problemen waardoor mensen in de geldnood komen, zijn volgens dit interkerkelijke armoedeonderzoek vooral: schuldenproblematiek (41 procent) en een langdurig laag inkomen (37 procent).

Van de kerkelijke organisaties die betrokken zijn bij de armoedeproblematiek is 65 procent actief op zoek naar armoede binnen hun gemeente. In absolute getallen zijn dit gemiddeld tussen de 1.626 en 1.790 kerkelijke organisaties. De meest voorkomende manier om armoede op te sporen is door contact te onderhouden met andere instellingen. Daarbij gaat het vooral om de gemeentelijke sociale dienst en het maatschappelijk werk.

De helft van de kerkelijke organisaties (50 procent) is betrokken bij voedselverstrekking. Hiervan is 26 procent betrokken bij een voedselbank die is aangesloten bij Voedselbank Nederland. Ongeveer 19 procent is betrokken bij een soortgelijk initiatief. Veruit de meeste respondenten (46 procent) geven aan dat er kerkleden/parochianen actief zijn als vrijwilliger bij voedseluitdeling. Het geven van financiële steun (30 procent) bij voedselverstrekking staat op plaats twee.

Naar aanleiding van de resultaten komt het rapport met een serie aanbevelingen aan kerk en politiek. De landelijke overheid wordt geadviseerd specifiek beleid te ontwikkelen voor een aantal groepen, die langdurig met armoede te maken hebben en prioriteit te geven aan het voorkomen en bestrijden van schuldenproblematiek. Plaatselijke

kerken worden geadviseerd om naast de hulp signalen en knelsituaties aan te kaarten bij de lokale overheid en instanties.

DOORWERKING

In het najaar werden er op tal van plaatsen in het land diaconale bijeenkomsten georganiseerd, waar het rapport aan de orde kwam en waar besproken werd op welke manier plaatselijke kerken zich verder in kunnen zetten voor hulp aan mensen die in de knel komen. Dat gebeurde in bisdommen en ook op interkerkelijke werkdagen. In de kring van de Protestantse Kerk in Nederland kreeg het rapport tevens doorwerking via materiaal in de cursus Armoede voor de diaconale achterban. We werkten mee aan de ontwikkeling van deze cursus. Ook in 2009 is met het rapport in de kerken doorgewerkt.

STILTEACTIE

De werkgroep Arme Kant van Nederland/EVA was ook dit jaar medeverantwoordelijk voor de stilteacties die sinds 2006 iedere derde dinsdag van de maand worden gehouden op het Plein en rond de Tweede Kamergebouwen in Den Haag. Een drietal vrijwilligers, ondersteund door STEK (voor Stad en Kerk), zorgde voor het uitvoerend werk. Er kwamen zo'n 15 tot 40 mensen op de actiedagen. Zij droegen witte kledingstukken als teken van verbondenheid en protesteerden zonder woorden tegen het onrecht van armoede.

Reactie overheidsplannen

De werkgroep reageerde op plannen en ging in op uitnodigingen voor inspraakrondes.

ARMOEDEMONTOR

De Sociale Alliantie heeft de Kamer een week voor een debat over de Armoedemonitor 2007 een brief gestuurd. In deze brief stelde de Alliantie het aantal armen na 2002 verontrustend te vinden. Verder sprak de Alliantie bezorgdheid uit over de nieuwe armoedegrens die de opstellers van de monitor hanteren. De Alliantie formuleerde vervolgens beleidsvoorstellen op een groot aantal terreinen, waaronder de positie van kinderen, schuldenproblematiek, niet-gebruik van voorzieningen, werkende armen, chronisch zieken en gehandicapten, ouderen met onvolledige AOW en de hoogte van het sociaal minimum.

EVALUATIE WWB

Op 20 maart vond een rondeta-

felgesprek plaats over het kabinetsstandpunt Evaluatie WWB 2004-2007. Hub Crijns sprak daar namens de werkgroep. Hij bracht op een aantal onderwerpen die voor de werkgroep wezenlijk zijn, positieve en negatieve evaluatiepunten in. Hij ging met name in op de thema's inkomen, versnipperde inkomstenbronnen en bureaucratie, werk, participatie en inspraak.

INBRENG NAP 2008

Voor het opstellen van het Nationaal Actie Plan 2008 ter bestrijding van armoede en uitsluiting nodigde het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid maatschappelijke organisaties uit om een inbreng te geven. Bij twee consultatiebijeenkomsten was de werkgroep Arme Kant van Nederland/EVA aanwezig in de personen van Evelyn Schwarz en Hub Crijns. In de reacties werden de gedachten van de werkgroep uitgewerkt op de terreinen van het

bevorderen van draagkracht, het bevorderen van groei-kracht, het bevorderen van sociale netwerken en het bevorderen van ontplooiingsmogelijkheden.

PRINSJESDAG

De werkgroep gaf naar aanleiding van de plannen van Prinsjesdag een verklaring uit, waarin bezorgdheid over die plannen wordt geuit. "De regering doet te weinig aan het bestrijden van verarming en niets aan het bestrijden van verrijking. Er zou in het bestrijden van beide processen een grotere inzet van dit kabinet verwacht mogen worden. De werkgroep was bij het aantreden van dit kabinet hoopvol gestemd over een socialere koers. Dat met de nieuwe begroting uitgerekend alleen mensen met een minimumuitkering, ouderen met alleen AOW en chronisch zieken en gehandicapten er in koopkracht op achteruit zullen gaan, is ronduit teleurstellend."

AB HARREWIJN PRIJS

Na het overlijden van Ab Harrewijn in 2002 is het een traditie om op zijn sterfdag, 13 mei, de Ab Harrewijn Prijs uit te reiken aan iemand die zich inzet in een project voor de onderkant van de samenleving. Harrewijn was mede-oprichter van de werkgroep Arme Kant van Nederland/EVA. De werkgroep is dan ook participant in de organisatie van de Prijs.

De uitreiking werd, traditiegetrouw, ingeleid door een verhaal van de vorige winnaar: Tessel Pauli van de Stichting Vrouwen Zonder Verblijfsvergunning in Amsterdam. Daarna volgden interviews met alle genomineerden. Femke Halsema, fractievoorzitter van GroenLinks in de Tweede Kamer was dit jaar uitgenodigd een volkscollega te verzorgen over religie in het politieke domein.

Na een optreden van het 'Chorale Central de l'Eglise Evangélique de la Haye' werd de winnaar van de prijs van 2008 bekendgemaakt. Hij ging naar Jan Mekelenkamp uit Overijssel, met het project 'Even bijtanken'. Elke zomer wordt er een gratis weekend georganiseerd voor mensen met een smalle beurs. Lees verder op www.abharrewijnprijs.nl.

ARMOE DE BAAS

De werkgroep participeert in de Sociale Alliantie. Deze Alliantie is een breed samenwerkingsverband tegen armoede, van kerken, humanisten, vakbeweging en een scala aan belangenorganisaties.

Het hoofdthema van de Sociale Alliantie was in 2008 'Armoede de baas?!'. Dit thema had betrekking op de rol van voedselbanken naast het lokale beleid van armoedebestrijding door burgerlijke gemeenten. De eerste stap in dit project was het uitwisselen van ervaringen 'van onderop', in een viertal expertmeetings. Een tweede fase was het naar boven halen van ervaringen, motieven, meningen en knelpunten door middel van een twintigtal interviews. In een derde ronde kwamen de resultaten hiervan aan de orde in vier regionale alliantiedagen, waar de achterban geraadpleegd werd. Na deze bijeenkomsten werd al het materiaal verwerkt in het boek 'Armoede de baas?!'. Dit boek is tijdens het jaarlijkse overleg dat de Sociale Alliantie heeft met het ministerie van SZW aangeboden aan staatssecretaris Aboutaleb.

In de laatste weken van het jaar bereidde de werkgroep, samen met Kerk in Actie en de Sociale Alliantie, een bijeenkomst 'Armoede de baas?!' voor (te houden op 28 februari 2009), waarin het boek speciaal voor de kerkelijke achterban onder de aandacht gebracht zou worden.

Campagneplannen

De werkgroep Arme Kant van Nederland/EVA werkt met beleidsplannen voor drie jaar. Op basis daarvan krijgen we een mandaat van de beide opdrachtgevers, de Raad van Kerken in Nederland en het bestuur van arbeidspastoraat DISK, en financiële bijdragen van subsidiënten.

Het jaar 2008 was het laatste jaar van de mandaatperiode waarin de campagne 'Waardigheid in solidariteit' werd uitgevoerd. Tijd dus om te evalueren en voorbereidingen te treffen voor een volgende mandaatperiode. We schreven een concept-beleidsplan, dat we voorlegden aan het Beraad en een aantal andere adviseurs. Ook de besturen van de opdrachtgevers werden geraadpleegd. Dat resulteerde in het beleidsplan 2009 - 2011 'Roep om gerechtigheid - oecumenische campagne tegen verarming en verrijking'. Dit

beleidsplan werd vergezeld van een uitgebreide schriftelijke evaluatie van de campagne 'Waardigheid in solidariteit', die ook werd doorgesproken met adviseurs en opdrachtgevers. In september was er groen licht voor de nieuwe plannen van de Raad van Kerken en DISK. Vervolgens werd gesproken met subsidiënten om de plannen ook financieel mogelijk te maken. Roep om gerechtigheid

De rol van stemversterker voor mensen die slecht gehoord worden in onze samenleving vormt een rode draad in ons werk, gericht op het bevorderen van rechtvaardige verhoudingen. Onder de paraplu van 'Roep om gerechtigheid' worden concrete activiteiten ontwikkeld. Het beleidsplan start met een beschouwing over de stand van zaken rond maatschappelijke ontwikkelingen, kerkelijke ontwikkelingen en ontwikkelingen in de anti-armoedebeweging. De uitgangspunten, doelen en werkwijze komen daarna aan bod. Het stuk beschrijft vervolgens de concrete voornemens in 14 doorgaande activiteiten en 16 projecten. Enkele van de projecten die terugkomen zijn de Gids Betaalbare Vakanties, het onderzoek onder diaconieën, 'Helpen onder protest' en het 'Dossier Armoede in Nederland'. Nieuwe projecten zijn onder meer 'Waardig en sterk' (versterking van het zelfbewustzijn en onderlinge solidariteit), 'Koopkracht in de praktijk', 'Jonge vrouwen op het minimum' en 'Verrijking'. Het hele beleidsplan en de evaluatie van de

campagne 'Waardigheid in solidariteit' zijn te downloaden van de website van de werkgroep: www.armekant-eva.nl.

JAARBERICHT

In het kader van evaluatie werd in 2008 ook aandacht besteed aan het maken van een jaarverslag over 2007. Een beknopt jaarbericht verscheen na de zomer, onder meer als bijlage bij het kwartaalblad. Aanvullend maakten we ook een overzicht van de werkplannen, de uitgevoerde projecten en de behaalde resultaten over 2008 voor een aantal subsidiegevers.

SUBSIDIEGEVERS EN DONATEURACTIE

Het werk wordt gedragen door de solidariteitsbijdrage van de gezamenlijke religieuzen in Nederland via de Commissie Projecten in Nederland, Cordaid Bond Zonder Naam, Stichting Porticus, Kerk In Actie, bijdragen en collecten van kerken en donaties van individuen. Voor de donateuractie onder particulieren werd een folder gemaakt met informatie over de doelstellingen, werkwijze en activiteiten. De folder werd na de zomer uitgezet onder een adressenbestand van toen 1.650 donateurs. Wij bedanken alle geldgevers, groot of klein, voor hun betrokkenheid bij ons landelijke werk.

MEER INFORMATIE

Werkgroep Arme Kant van Nederland/EVA
Luijbenstraat 17
5211 BR Den Bosch
tel. 073 - 6121939
info@armekant-eva.nl
www.armekant-eva.nl

